ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.**, se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, zast. Mgr. Lukášem Zdvihalem, advokátem se sídlem Dušní 907/10, Praha 1, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem třída Kpt. Jaroše 7, Brno, proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 1. 7. 2013, č. j. ÚOHS-R110/2013/IN-12214/320/RJa, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **ČEZ, a. s.**, se sídlem Duhová 1444/2, Praha 4, zast. JUDr. Karlem Muzikářem, LL.M. (C.J.), advokátem se sídlem Křižovnické nám. 193/2, Praha 1, v řízení o kasačních stížnostech žalovaného a osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 4. 2016, č. j. 62 Af 80/2013 – 281,

takto:

I. Kasační stížnost žalovaného **se zamítá**.

II. Kasační stížnost osoby zúčastněné na řízení **se zamítá**.

III. Žalovaný a osoba zúčastněná na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

IV. Osobě zúčastněné na řízení **se vrací** zaplacený soudní poplatek za kasační stížnost ve výši **5 000 Kč**, který jí bude vrácen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám jejího zástupce JUDr. Karla Muzikáře, LL.M. (C.J.), advokáta se sídlem Křižovnické nám. 193/2, Praha 1.

V. Žalovaný a osoba zúčastněná na řízení **jsou povinni** zaplatit rovným dílem žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti v celkové výši **8 228 Kč**, k rukám jejího zástupce Mgr. Lukáše Zdvihala, advokáta se sídlem Dušní 907/10, Praha 1, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanými kasačními stížnostmi se žalovaný [dále jen „stěžovatel a)“] a osoba zúčastněná na řízení [dále též „stěžovatelka b)“ nebo „společnost ČEZ“] domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým bylo zrušeno dle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v záhlaví označené rozhodnutí předsedy stěžovatele a) z důvodu jeho nezákonnosti.

[2] Žádostí o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), se žalobkyně domáhala poskytnutí informací – konkrétně popsaných písemností, obsažených ve spisových dokumentacích k podnětu sp. zn. P170/06 a sp. zn. P158/08 a ve spisech ke správním řízením sp. zn. S 273/2006 a sp. zn. S 282/2008.

[3] Prvostupňovým rozhodnutím stěžovatel a) rozhodl buď o odmítnutí, nebo o částečném odmítnutí většiny žalobkyní požadovaných informací. K odmítnutí/částečnému odmítnutí většiny požadovaných informací došlo na základě § 9 odst. 1 a § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím s tím, že požadované informace byly získány výhradně od třetí osoby v rámci výkonu dozorové činnosti prováděné na základě zákona 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „ZOHS“), podle jehož § 24 se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti o skutečnostech tvořící obchodní tajemství nebo důvěrné informace; obchodní tajemství bylo rozhodujícím faktorem u většiny z odmítnutých/částečně odmítnutých informací.

[4] Pouze v případě částečného odmítnutí žádosti v bodě (15), kde bylo žádáno o „Vyjádření účastníka k oznámení o zahájení řízení ze dne 11. 12. 2008“, došlo k částečnému odmítnutí žádosti s poukazem na obchodní tajemství a důvěrné informace, o jejichž ochranu bylo požádáno. Ve třech případech bylo poskytnutí požadovaných listin odmítnuto proto, že se jednalo o neexistující informace (§ 3 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím), a dvě listiny byly poskytnuty částečně s odkazem na § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím, dle kterého informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu (tj. byly vyloučeny části obsahující informace osobní povahy). Žalobkyní podaný rozklad předseda stěžovatele a) jako nedůvodný zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[5] Posuzovaná věc je projednávána u Nejvyššího správního soudu podruhé. Rozsudkem ze dne 22. 3. 2016, č. j. 9 As 155/2015 - 195 (dále jen „zrušující rozsudek“), bylo rozhodnuto o zrušení rozsudku krajského soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 62 Af 80/2013 – 223. Ve zrušujícím rozsudku soud zavázal krajský soud k tomu, aby v dalším řízení dal účastníkům, popř. osobě zúčastněné na řízení, možnost vyjádřit se k povaze společnosti ČEZ jako veřejné instituci. Dále se soud měl zabývat otázkou, zda ve věci existovaly okolnosti pro případné zrušení i prvostupňového rozhodnutí stěžovatele a).

[6] Krajský soud v souladu se zrušujícím rozsudkem sdělil účastníkům řízení i stěžovatelce b), že pro aplikaci § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím považuje v dané věci za zásadní, že stěžovatelka b) je veřejnou institucí ve smyslu § 2 odst. 1 tohoto zákona, a je tedy i povinným subjektem ve smyslu tohoto ustanovení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93, publ. pod č. 1972/2010 Sb. NSS). K případnému vyjádření stanovil lhůtu dvou týdnů. Žalobkyně se ve svém vyjádření ztotožnila s názorem soudu. Stěžovatelka b) uvedené popřela a detailně se k věci vyjádřila.

[7] K povaze společnosti ČEZ krajský soud uvedl, že je nutné zabývat se otázkou, zda závěry Nejvyššího správního soudu uvedené v rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009 nadále platí, nebo zda s ohledem na změnu okolností, k nimž od vydání tohoto rozsudku došlo, již nemohou obstát. Zároveň uvedl, že v řízení před krajským soudem není místo pro to, aby soud, který je zásadně vázán rozsudky Nejvyššího správního soudu (jakožto soudu vyšší instance), posuzoval „prostou“ polemiku stěžovatelky b) se závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Ans 4/2009. Následně se soud zabýval jednotlivými kritérii vymezenými judikaturou Ústavního soudu pro posouzení povahy stěžovatelky b) jako veřejné instituce.

[8] Dospěl k závěru, že relevantní pojmové znaky veřejné instituce (způsob vzniku, osoba zřizovatele, vytváření orgánů, státní dohled, veřejný účel) nadále převažují ve prospěch podřazení společnosti ČEZ mezi veřejné instituce ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Podle soudu je zcela na místě v daném případě aplikovat závěry obsažené v rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009, neboť ve vyjádření stěžovatelky b) neshledal nic, co by dokládalo neaplikovatelnost tohoto rozsudku. Stěžovatelka b) se soustředila na polemiku s odůvodněním tohoto rozsudku, nikoli však ve smyslu nových skutečností způsobených během času, ale ve smyslu nesouhlasu s právním závěrem v něm zaujatým.

[9] Soud nesouhlasil se stěžovatelkou b), že by její situace byla obdobná situaci řešené ve věci „CHAPS“ (mj. v nálezu Ústavního soudu ve věci sp. zn. I. ÚS 3930/14). Společnost CHAPS byla shledána povinným subjektem toliko v té části její činnosti, v níž vykonávala veřejnou správu. Stěžovatelku b) shledal soud povinným subjektem a veřejnou institucí v jejím celku.

[10] Soud konstatoval, že § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím se nevztahuje na situace, je-li třetí osoba, od níž jsou v rámci kontrolní činnosti povinného subjektu získány informace, rovněž subjektem povinným. Stěžovatel a) tak nebyl oprávněn odmítnout poskytnutí informací získaných od povinného subjektu podle § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. V této souvislosti shledal odůvodnění neposkytnutí informací odkazem na obchodní tajemství jako nedostatečné. Napadené rozhodnutí tedy bylo dle jeho názoru nezákonné.

[11] Pokud jde o rozhodnutí prvostupňové, tak soud ponechal úvahu o nezbytnosti jeho zrušení na předsedovi stěžovatele a). Jak totiž uvedl Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku, možnost odstranit shledané nedostatky má předseda stěžovatele a) v rozkladovém řízení. Stěžovatel a) bude v novém řízení vážit, zda požadované informace

jsou obchodním tajemstvím v jejich celku či zda bude namístě informaci poskytnout, avšak v omezené podobě. Vždy však bude nutné neposkytnutí informace podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím řádně odůvodnit. Soud v daném případě nemohl postupovat podle § 16 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím. Vzhledem k tomu, že spisovou dokumentaci, v níž se žalobkyní požadované listiny nacházejí, neměl soud kompletně k dispozici, nemohl bez dalšího posoudit, zda se neuplatní některý z jiných zákonných důvodů pro neposkytnutí požadovaných informací, popř. pro jejich částečné neposkytnutí, vyplývající z nezbytnosti ochrany jejich obsahu. To je totiž třeba posoudit v kontextu celé spisové dokumentace.

II. Obsah kasačních stížností, vyjádření žalobkyně, replika stěžovatelky b)

[12] Stěžovatel a) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[13] Krajský soud bez jakéhokoli odůvodnění konstatoval, že společnost ČEZ je povinným subjektem. Pouze v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Ans 4/2009. Stěžovatel a) má za to, že tento rozsudek nebyl pro krajský soud přímo závazný. Soud chyboval, když nezhodnotil jeho aplikovatelnost na projednávanou věc (racionálně, kriticky a argumentačně). V této souvislosti odkazuje na judikaturu Ústavního soudu. Krajský soud nebyl dřívějším rozhodnutím Nejvyššího správního soudu bez dalšího vázán. Nebyl oprávněn implicitně předpokládat, že společnost ČEZ je povinným subjektem.

[14] Stěžovatel a) je přesvědčen, že společnost ČEZ není veřejnou institucí a odkazuje v této souvislosti na podrobnou argumentaci v kasační stížnosti této společnosti. Zdůrazňuje, že aktuálně sice drží majoritní podíl Česká republika, ale současně je valná hromada usnášeníschopná za nepřítomnosti zástupce státu. Stát této společnosti rovněž nechává široký prostor pro to, aby se snažila maximalizovat zisk a postavení na trhu. Zabezpečování veřejných potřeb je vedlejším efektem skrze působení neviditelné ruky trhu. Pro srovnání hodnotí společnost ČEPS, a.s., která oproti společnosti ČEZ je veřejnou institucí. I pokud by tuto společnost bylo možné považovat za veřejnou instituci, tak je nutné přihlédnout k situaci řešené ve věci „CHAPS“ (nález Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 3930/14), a hodnotit, v jaké činnosti by byla společnost ČEZ veřejnou institucí. V tomto ohledu je argumentace krajského soudu nedostatečná, a tudíž nepřezkoumatelná. Soud nehodnotil, zda lze přezkoumávat charakter veřejné instituce pouze k části činnosti společnosti ČEZ. Poukazuje na skutečnost, že v projednávané věci se jedná o snahu získat informace konkurentem společnosti ČEZ (může dojít k zásahu do práv akcionářů této společnosti).

[15] Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[16] Stěžovatelka b) napadá rozsudek krajského soudu rovněž kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[17] Namítá, že v posuzovaném případě není veřejnou institucí. Krajský soud se nepřípustně opomenul vypořádat s její argumentací, proč ji není možné považovat za veřejnou instituci. Relevantními kriterii naplňujícími definici tzv. veřejné instituce se v podstatě nezabýval. Na vlastní posouzení věci rezignoval a omezil se téměř výlučně na pouhé citování z neaktuálního rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009 (soud nerespektoval závazný právní názor kasačního soudu). Neaktuálnost rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009 odůvodňuje změnou podmínek na trhu. Rozsudek je z uvedených důvodů nepřezkoumatelný. Je na místě, aby tuto argumentaci vypořádal Nejvyšší správní soud, popř. aby věc byla předložena rozšířenému senátu.

[18] Rozsáhle odůvodňuje, proč není veřejnou institucí, resp. povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Uvádí, že způsob jejího vzniku (a zániku) je soukromoprávní povahy, jejím zřizovatelem nebyl stát, stát nevytváří ani její orgány, neprovádí a v žádném případě nemůže provádět činnost státního dohledu ve větším rozsahu, než vůči jakékoliv jiné obchodní společnosti. Má za to, že byla založena za soukromým účelem. Naplnění znaků veřejné instituce se u obchodních společností může měnit v čase (v oblasti energetiky došlo též k významným změnám). Rozporuje závěry uvedené v rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009.

[19] Společnost ČEZ nemá povinnost poskytovat informace v celém rozsahu svého podnikání. Může být potenciálně povinným subjektem dle zákona o svobodném přístupu k informacím pouze ve vztahu k činnostem vykonávaným ve veřejném zájmu (v této souvislosti odkazuje na judikaturu ve věci „CHAPS“). Krajský soud nicméně v napadeném rozsudku uvedl, že zřejmě existuje ještě další typ povinného subjektu, čímž nepřípustně extenzivně vyložil § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

[20] Trvá na tom, že krajský soud nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu ve zrušujícím rozsudku, protože se nezabýval veškerými jejími námitkami rozporujícími povahu společnosti ČEZ jakožto veřejné instituce. Dále soud nevzal v potaz, že některé z požadovaných informací byly odmítnuty ze zcela jiných důvodů, a tudíž rozhodnutí o jejich neposkytnutí nemohlo trpět vadami vytýkanými soudem. Z napadeného rozsudku není zřejmé, zda soud považuje i druhoinstanční rozhodnutí za nesprávné.

[21] Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[22] Žalobkyně ke kasační stížnosti stěžovatele a) uvádí, že zcela pomíjí rozsudek ze dne 16. 3. 2016, č. j. 2 As 155/2015 - 84, ve kterém Nejvyšší správní soud rozebral postavení společnosti ČEZ jako veřejné instituce dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Poukazuje v souladu s judikaturou Ústavního soudu na skutečnost, že soudce by při svém rozhodování měl brát dřívější rozhodnutí vyšších soudů (zejména pak Nejvyššího správního soudu) ve srovnatelných případech v náležité míře na zřetel. Stěžovatel a) ani stěžovatelka b) v řízení před krajským soudem (ani v kasačních stížnostech) netvrdily žádnou takovou podstatnou změnu okolností, která by odůvodňovala změnu judikatury kasačního soudu. Má za to, že argumentace společností ČEPS, a.s. je účelová. Maximalizace zisku je cílem jak společnosti ČEPS, a.s., tak společnosti ČEZ. Dále žalobkyně dodává, že

žádost o poskytnutí informací byla podána ke stěžovateli a), a tedy nikoli přímo ke společnosti ČEZ. Důvodem jejího podání byla právě kontrola řádného výkonu činností stěžovatele a).

[23] Navrhuje odmítnutí kasační stížnosti jako nepřípustné, příp. navrhuje její zamítnutí.

[24] Ke kasační stížnosti stěžovatelky b) uvádí, že kasační soud rozhodl o povaze společnosti ČEZ jako veřejné instituce jak v rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009, tak v rozsudku sp. zn. 2 As 155/2015. V obou případech potvrdil, že společnost ČEZ naplňuje definiční znaky veřejné instituce, a tudíž je povinným subjektem dle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Krajský soud se posouzením společnosti ČEZ jako veřejné instituce zabýval vyčerpávajícím způsobem. Není zřejmá žádná podstatná změna okolností, která by odůvodňovala jiné postavení společnosti ČEZ z hlediska naplnění definice veřejné instituce. Odkazuje na podrobnou analýzu všech definičních znaků veřejné instituce provedenou Nejvyšším správním soudem v rozsudku sp. zn. 2 As 155/2015.

[25] Závěry uvedené v rozsudku ve věci CHAPS stěžovatelka b) aplikuje chybně, neboť tyto nelze pro jejich skutkové odlišnosti aplikovat na postavení společnosti ČEZ. Tato společnost musí být posuzována jako veřejná instituce dle zákona o svobodném přístupu k informacím jak samostatně, tak i ve spojení s jí ovládanými osobami. Uložení informační povinnosti obchodní společnosti ovládané státem je zcela legitimním cílem, založeným na ústavně zaručeném právu na informace. Krajskému soudu nelze nijak vytýkat, že by se závazným názorem uvedeným ve zrušujícím rozsudku neřídil.

[26] Navrhuje odmítnutí kasační stížnost jako nepřípustné, příp. navrhuje její zamítnutí.

[27] Stěžovatelka b) ve své replice nesouhlasí s argumentací žalobkyně. V plném rozsahu odkazuje na svoji kasační stížnost a na argumentech v ní obsažených trvá.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[28] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že kasační stížnosti byly podány včas. Za stěžovatele a) jedná zaměstnanec s vysokoškolským právnickým vzděláním, stěžovatelka b) je zastoupena advokátem, jsou tak naplněny podmínky § 105 odst. 2 s. ř. s.

[29] Poté se soud zabýval přípustností kasačních stížností ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., který stanoví, že „*kasační stížnost je nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*“. Ze zákazu opakované kasační stížnosti platí výjimky pro případy, kdy Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí soudu pro procesní pochybení, nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[30] Ke zrušení původního rozsudku krajského soudu došlo především pro jeho překvapivost ohledně hodnocení stěžovatelky b) jako veřejné instituce, jejíž povahou se

měl krajský soud v novém řízení po vyjádření účastníků řízení [popř. stěžovatelky b)] zabývat. Nejvyšší správní soud se povahou společnosti ČEZ ve zrušujícím rozsudku nezabýval. Dále se měl soud zabývat otázkou, zda ve věci existovaly okolnosti pro zrušení i prvostupňového rozhodnutí stěžovatele a). Některé z požadovaných informací byly odmítnuty z jiných než krajským soudem posuzovaných důvodů a rozhodnutí o jejich odmítnutí proto nemohlo trpět vadami vytýkanými krajským soudem.

[31] Stěžovatelé rozporují zejména věcné závěry, k nimž dospěl krajský soud v otázce povahy společnosti ČEZ z hlediska naplnění definice veřejné instituce, rozsudek navíc považují za nepřezkoumatelný. Dále namítají, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem uvedeným ve zrušujícím rozsudku. Kasační stížnosti jsou přípustné.

[32] Následně soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasačních stížností a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnosti nejsou důvodné.

[33] Spornou otázkou v projednávané věci je, zda krajský soud správně a přezkoumatelně posoudil povahu stěžovatelky b) jako veřejné instituce.

[34] Nejprve se soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou rozhodnutí, ke které jsou správní soudy povinny přihlížet i bez námitky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je možný pouze za předpokladu, že napadené rozhodnutí splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[35] Veškerá výše uvedená kritéria rozhodnutí krajského soudu splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o dostatek důvodů. Námitky, dle kterých krajský soud pouze převzal závěry z rozsudku sp. zn. 2 Ans 4/2009 bez jejich aplikace na konkrétní věc, nejsou důvodné. Krajský soud velice správně uvedl, že je třeba se zabývat tím, zda závěry obsažené v uvedeném rozsudku nadále platí, nebo zda s ohledem na změnu okolností již nemohou obstát (srov. str. 8 napadeného rozsudku).

[36] K posouzení povahy stěžovatelky b) vyšel z kritérií vymezených judikaturou Ústavního soudu a z jejich aplikace Nejvyšším správním soudem na konkrétní věc, přičemž detailně jednotlivá kritéria znovu posoudil (str. 9-10 napadeného rozsudku). Následně dospěl k závěru, že pojmové znaky veřejné instituce nadále převažují a společnost ČEZ je nutno považovat za veřejnou instituci ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Dále soud uvedl, že stěžovatelka b) se soustředila na nesouhlas s dosavadními závěry Nejvyššího správního soudu ve smyslu právním, nikoli však ve smyslu nových skutečností způsobených během času. Soud po přezkoumání skutkových okolností neshledal žádné důvody pro odchýlení se od právních závěrů Nejvyššího správního soudu, což nemůže způsobit nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[37] Odůvodnění krajského soudu soud považuje za dostatečné, přesvědčivé a zcela odpovídající rozsahu a náročnosti projednávané věci. Rovněž není pravdou, že by krajský soud nerespektoval závazný právní názor uvedený ve zrušujícím rozsudku. V souladu s názorem Nejvyššího správního soudu dal účastníkům řízení i stěžovatelce b) možnost vyjádřit se k povaze společnosti ČEZ jako veřejné instituci. Dále se soud zabýval i otázkou, zda ve věci existovaly okolnosti pro případné zrušení prvostupňového rozhodnutí stěžovatele a), přičemž toto rozhodnutí nezrušil a úvahu o nezbytnosti jeho zrušení ponechal na předsedovi stěžovatele a). Konstatoval, že možnost odstranit shledané nedostatky má předseda stěžovatele a) v rozkladovém řízení.

[38] K namítanému nevypořádání argumentace stěžovatelky b), jakožto osoby zúčastněné na řízení, soud uvádí, že v oblasti správního soudnictví se musí soud vypořádat především s uplatněnými žalobními body (srov. § 75 odst. 2 s. ř. s) a v souvislosti s tím i s právní argumentací, kterou žalobce uplatněné body podpořil. Tento požadavek však není ani u samotné žaloby absolutní (tím spíše pak nemůže být absolutní u vyjádření osoby zúčastněné na řízení). V rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130, Nejvyšší správní soud stanovil, že [p]*řestože je třeba na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí z hlediska ústavních principů důsledně trvat, nemůže být chápána zcela dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován ve světle okolností každého jednotlivého případu. Zároveň tento závazek nemůže být chápán tak, že vyžaduje za všech okolností podrobnou odpověď na každý jednotlivý argument účastníka.*“ (obdobně viz například rozsudek tohoto soudu ze dne 25. 3. 2010, č. j. 5 Afs 25/2009 - 98, publ. pod č. 2070/2010 Sb. NSS). Také Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 989/08 ze dne 12. 2. 2009 potvrdil, že *„není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná*“. Z odůvodnění uvedeného v napadeném rozsudku je zcela zřejmé, jak krajský soud posoudil povahu stěžovatelky b), a proč vyhodnotil opačnou argumentaci jako lichou a nedůvodnou, přezkoumal jak právní, tak skutkové okolnosti namítané stěžovatelkou b). Díky své ucelené argumentaci nemusel krajský soud budovat své závěry na vyvrácení jednotlivě vznesených námitek. Navíc je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud k ničemu takovému krajský soud nezavázal, jak se mylně stěžovatelka b) domnívá.

[39] Dále se soud zabýval podstatou námitek rozporující věcné závěry krajského soudu, tj. že stěžovatelku b) je nutné vnímat jako veřejnou instituci, tj. povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

[40] Nejvyšší správní soud se výše uvedenou spornou otázkou již ve své judikatuře opakovaně zabýval. Ohledně povahy stěžovatelky b) z hlediska naplnění znaků veřejné instituce, odkazuje soud v otázkách naplnění judikaturou vymezených kritérií v podrobnostech na svou předchozí judikaturu, zejména na rozsudky ze dne 6. 10. 2009, č. j. 2 Ans 4/2009 - 93, ze dne 15. 10. 2010, č. j. 2 Ans 7/2010 – 175, ze dne 29. 8. 2011, č. j. 8 As 57/2011 – 77, nebo ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 114/2011 – 121. K námitce, že od vydání výše uvedených rozhodnutí uplynula delší doba a podmínky na trzích, kde společnost ČEZ působí, se dynamicky mění, odkazuje soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu z letošního roku, konkrétně ze dne 16. 3. 2016, č. j. 2 As 155/2015 – 84, kde soud potvrdil

svoji dosavadní rozhodovací praxi, která stěžovatelku b) (ČEZ), přestože je soukromoprávní subjekt, nadále hodnotí jako veřejnou instituci, tj. povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. V projednávané věci soud na tomto místě předesílá, že se nehodlá odchýlit od svých předchozích právních závěrů, neboť k tomu neshledal žádný důvod.

[41] Jestliže Nejvyšší správní soud má v souladu s ustanovením § 12 s. ř. s. zajišťovat jednotu rozhodování v oblasti správního soudnictví, musí rozhodovat jednotně i on sám. Pokud tedy existuje rozhodnutí týkající řešící stejnou právní otázku, je na místě, aby se Nejvyšší správní soud závěry uvedenými v takovém rozhodnutí sám řídil. Stěžovatelka b) sice s těmito závěry fakticky nesouhlasí (což je její plné právo), nepřináší však nic nového, co by mohlo dosavadní závěry jakýmkoliv způsobem zpochybnit. Nejvyšší správní soud v kasační argumentaci neshledává nic, co by odůvodnilo odchýlení se od výše uvedených závěrů a vedlo k postoupení věci rozšířenému senátu – srov. přiměřeně usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 1. 2011, č. j. 1 Afs 27/2009 – 98; nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008 - 77.

[42] Co se týče naplnění jednotlivých znaků veřejné instituce v případě společnosti ČEZ, tak v podstatě totožnými námitkami (popírající naplnění jednotlivých kritérií) stěžovatelky b) se detailně a vyčerpávajícím způsobem soud zabýval ve svém rozhodnutí sp. zn. 2 As 155/2015. Devátý senát se s tímto odůvodněním zcela ztotožňuje a při respektování principu hospodárnosti a efektivity řízení v projednávané věci na tyto závěry plně odkazuje.

[43] Některé klíčové závěry vyplývající z rozsudku sp. zn. 2 As 155/2015 je přes výše uvedené vhodné v projednávané věci znovu zdůraznit. Nejvýznamnějším kritériem pro podřazení stěžovatelky b) pod pojem veřejná instituce je právě její efektivní ovládání státem. Kritéria popsaná Ústavním soudem sice nebyla vývojem judikatury překonána, nicméně je lze ve vztahu k tomuto kritériu považovat za kritéria vedlejší. Ta mohou být rozhodující v případech, nelze-li ovládání společnosti státem zjistit se stoprocentní jistotou.

[44] Ve smyslu uvedeného rozhodnutí jsou [v]*eřejnou institucí i ty soukromoprávní právnické osoby, které jsou ovládané ve smyslu obchodního zákoníku* [nyní upraveno v zákoně č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), pozn. NSS] *státem nebo územním samosprávným celkem, příp. jinou veřejnou institucí, nebo u nichž stát, územní samosprávný celek, nebo jiná veřejná instituce fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo činnost této právnické osoby. Nejvyšší správní soud nepopírá, že zařazení stěžovatele* (společnosti ČEZ, pozn. NSS) *a jemu podobných společností mezi povinné subjekty dle informačního zákona může působit jako odlišné zacházení, nicméně takové zacházení je podepřeno legitimním cílem, kterým je informování veřejnosti o působení společností, které jsou fakticky nebo právně ovládané státem, a tedy přímo nebo nepřímo hospodaří se statním majetkem; dochází tak k naplňování ústavně zaručeného práva na informace, jako jedné z garancí demokratického právního státu. Tyto úvahy odpovídají tomu, že společnost ovládaná veřejnoprávním subjektem je spojena také s větší mírou odpovědnosti a povinností. Tato míra odpovědnosti je tím vyšší, čím těsnější je přímé nebo nepřímé propojení takových subjektů se státem a veřejnými financemi, ale také tím vyšší,*

čím více jsou tyto subjekty schopny zasahovat do práv jiných osob, a to zejména do práv základních".

[45] Z hlediska skutkového stavu je stěžovatelka b) stále mj. výrobcem a prodejcem elektrické energie, tepla a obchoduje také s plynem, což jak správně uvedl krajský soud je její hlavní předmět činnosti. Na jejím poslání uspokojovat potřeby veřejnosti v oblasti dodávek těchto energií se proto nic nemění. Rovněž se nic nezměnilo na majetkové účasti státu (téměř 70 % akcií) a jeho efektivního ovládání společnosti. Nadále proto platí závěry krajského soud uvedené na str. 10 napadeného rozsudku, jakož i teze vyslovené druhým senátem ve věci sp. zn. 2 As 155/2012, že „[e]*ventuálním omezením dodávek elektrické energie, tepla nebo plynu může zásadním způsobem zasahovat do práv jiných osob, proto je na místě informování veřejnosti o jeho činnosti prostřednictvím prostředků dle zákona o informacích. V případě těchto právnických osob je však třeba zvažovat, do jaké míry mají být povinnými subjekty, tedy kdy zájem veřejné kontroly nad těmito subjekty převáží např. ochranu práv třetích osob (společníků obchodních společností), a proto lze odmítnout poskytnout ty informace, které zákon z informační povinnosti vylučuje (mj. obchodní tajemství).*

[46] Z uvedených důvodů je tedy zřejmé, že krajský soud v posouzení stěžovatelky b) jako veřejné instituce žádným způsobem nepochybil a kasační soud mu v tomto ohledu nemá co vytknout.

[47] Závěry z rozhodnutí ve věci společnosti CHAPS nelze pro jejich skutkové a právní odlišnosti aplikovat na postavení společnosti ČEZ. Krajský soud svým výkladem nevytvářel nějaký další typ povinného subjektu. Je to právě stěžovatelka b), která se snaží vykládat dosavadní judikaturu zjevně účelovým způsobem ve svůj prospěch. Lze se proto ztotožnit se zcela dostatečným a přezkoumatelným hodnocením krajského soudu, který konstatoval, že společnost CHAPS byla shledána povinným subjektem toliko v činnosti, v níž vykonávala veřejnou správu. Byla na ni totiž přenesena působnost vedení celostátního informačního systému o jízdních řádech na místo Ministerstva dopravy. Než začala tuto činnost vykonávat, jednalo se o standardní soukromoprávní subjekt bez jakékoli ingerence státu, který nesplňoval žádné znaky veřejné instituce, a proto nebyl povinným subjektem ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Oproti tomu stěžovatelka b) splňuje ve smyslu judikatury všechny znaky veřejné instituce jako taková od počátku své existence, nikoli jen ve smyslu určitých činností. Lze uzavřít, že společnost ČEZ je povinným subjektem a veřejnou institucí jako celek, především pro efektivní ovládání celé akciové společnosti státem a naplnění jednotlivých kritérií „veřejné instituce" vymezených judikaturou Ústavního soudu.

[48] Ani argumentace stěžovatele a) srovnáním charakteru společnosti ČEZ a společností ČEPS, a.s., kde je stát jediným akcionářem, na trhu přenosu elektrické energie je jediným subjektem, a proto je na rozdíl od společnosti ČEZ veřejnou institucí, není pro projednávanou věc příléhavá. Stěžovatel a) se domnívá, že u společnosti ČEZ je zabezpečování veřejných potřeb pouze vedlejším efektem snahy o maximalizaci zisku v rámci péče řádného hospodáře. Soud se s touto námitkou neztotožňuje. Oblast energií představuje jeden ze strategických, bezpečnostních a koneckonců i existenčních zájmů České republiky, což konstatoval již v rozsudku sp. zn. 2 As 155/2015. Eventuálním omezením dodávek elektrické energie, tepla nebo plynu může stěžovatelka b) zásadním

způsobem zasahovat do práv jiných osob. Proto nelze význam její činnosti bagatelizovat, jak činí stěžovatel a). Kromě zabezpečování veřejně prospěšné činnosti je maximalizace zisku však cílem jak společnosti ČEPS, a.s., tak společnosti ČEZ. Soud v hodnocení obou společností neshledává podstatných rozdílů, které by mohly zvrátit závěr, že společnost ČEZ je veřejnou institucí a povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.

[49] Důvodná není ani námitka, že soud nevzal v potaz v souladu se zrušujícím rozsudkem, že některé z požadovaných informací byly odmítnuty ze zcela jiných důvodů, a tudíž rozhodnutí o jejich neposkytnutí nemohlo trpět vadami vytýkanými soudem. K ničemu takovému krajský soud zavázán nebyl, jeho úkolem bylo, pokud shledal nezákonnost rozhodnutí předsedy stěžovatele a), vyhodnotit, zda existovaly i okolnosti pro případné zrušení prvostupňového rozhodnutí. Uvedené soud naplnil, když dospěl k závěru, že možnost odstranit shledané nedostatky má předseda stěžovatele a) v rozkladovém řízení, a tudíž důvody pro zrušení prvostupňového rozhodnutí neshledal.

[50] Není ani pravdou, že z napadeného rozsudku není zřejmé, zda soud považuje i druhoinstanční rozhodnutí za nesprávné. Předmětem žalobních námitek bylo nezákonné odepření informací s odkazem na § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím (tento důvod odepření některých informací obsahovalo jak rozhodnutí prvostupňové, tak druhostupňové). Této argumentaci soud přisvědčil a shledal napadené rozhodnutí nezákonné, protože § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím se nevztahuje na situace, ve kterých třetí osoba, od níž jsou v rámci kontrolní činnosti povinného subjektu získány informace, je rovněž povinným subjektem. V této souvislosti dále uvedl, že odůvodnění neposkytnutí informací odkazem na obchodní tajemství vyhodnotil jako nedostatečné. Tento postup krajského soudu byl zcela správný.

IV. Závěr a náklady řízení

[51] Z výše uvedených důvodů soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. podané kasační stížnosti zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[52] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení. Stěžovatelé, kteří neměli v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení.

[53] Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, proto jí soud přiznal náhradu nákladů řízení proti neúspěšným stěžovatelům, a to za dva úkony právní služby, kterými jsou dvě písemná podání ve věci samé – dvě samostatná vyjádření ke kasačním stížnostem [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)]. Za jeden úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy za dva

úkony právní služby náleží 6 800 Kč. Zástupce žalobkyně je plátcem DPH. K nákladům řízení o kasační stížnosti se tedy přičítá DPH, tj. 1 428 Kč. Celková částka náhrady nákladů řízení činí 8 228 Kč. Tuto částku jsou stěžovatelé povinni zaplatit rovným dílem (§ 140 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů) k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Lukáše Zdvihala, advokáta se sídlem Dušní 907/10, Praha 1. Náhrada nákladů řízení je splatná ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[54] Soud dále rozhodl dle § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, o vrácení zaplaceného soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč stěžovatelce b) prostřednictvím jejího zástupce, a to ve smyslu usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 2. 2016, č. j. 10 Afs 186/2014 – 60, kde soud konstatoval, že „[ú]*častník řízení podávající ve své věci opakovaně kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu vydanému poté, kdy bylo předcházející rozhodnutí ke kasační stížnosti téhož účastníka Nejvyšším správním soudem zrušeno, již není povinen soudní poplatek za tuto další kasační stížnost platit, pokud ve věci již jednou tento poplatek zaplatil (§ 6a odst. 5 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích)*“.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu